

Schlachta István atya feljegyzései – aki káplán volt Újhartyánban 1944 szeptemberétől 1945 augusztusáig a II. Világháború idején – az újhartyáni Historia Domusban.

1944

November 1.

A falu tele van német katonákkal...

November 2.

A Községháza pincéjében egy orosz fogoly...délután német páncélosok és magyar huszárok vonulnak át Örkényből és érdeklődnek, merre szabad az út? Végül Pótharaszt felé próbálnak kicsúszni a gyűrűből.

November 3.

Egész éjjel nagy a forgalom, három-négy soros autókaravánnal próbálnak továbbjutni: weiterfahren, weiterfahren!

November 4.

Ilonka lakásán (Lányi Ilona tanítónő)...rettenetesen néz ki, paradicsomos üvegek falhoz vágva, minden szétszórva...

November 5.

Délután ½ 4 óra felé nagy dübörgés, visszajönnek a német katonák, mindenki sír az örömtől, s krizanténnal szórják tele a harckocsikat.

November 6.

Éktelen lövöldözés, közben újra visszajönnek az oroszok, éjjel nagy a forgalom Pilis felé.

November 7.

Nagy forgalom, egész nap az ablaknál állunk.

November 8.

Halottat jelentenek, a légitámadásnál halt meg, meghalt nyolc orosz is, a front Pótharaszton van, repülő köröz, menekültek jönnek Vasadról.

November 9.

Egy traktor ágyút vontat, rengeteg lőszert szállítanak.

November 10.

Pótharaszt felől ismét erős lövöldözés.

November 16.

Hajnalban oroszok szállásolnak be (a Plébániára), magyarul beszélő orosz plakátokat ragaszt és azt mondja: nyugtassuk meg a lakosságot. Isznak, táncolnak a katonák.

November 18.

Hírek jönnek az erőszakoskodásokról.

November 19.

A tűzészég ünnepe, mindenki részeg, csak a szakács józan.

November 21.

Iván lóval jött be a szobába...(a Plébánián)

November 22.

Radóczyné (Mariska néni) jött keresztelőt jelenteni. Parancs jött, hogy a tanítást meg kell kezdeni. Az istálló még szép hasonlat az iskolához képest...

November 26.

Délután kórház települt a faluba, hozzánk egy orvos és egy fogorvos jött. Az állatorvos idehozta a feleségét, mert otthon garázdálkodnak...

November 28.

Feltörték az ólat. Három koca, hét csirke...

December 1.

Általános pakolás a faluban. A két orvos angolosan meglógott, még a kulcsot is elvitték, azon kívül bundát, cipőt, abroszt, stb...

December 2.

A Doktorék Gyónon voltak (Czakó doktor), ott nyitva van a Hangya, a miénk éppen most égett ki...

December 4.

Templombúcsú. Postás Erzsike öngyilkos lett, Schulcz bácsit agyon lőtték, mert védte a feleségét.

December 10.

Az utolsó hordóból is elvitték a bort.

December 11.

Erős lövöldözés. Két gyermeket temettünk.

Január 4.

Összeszedik a német ajkú embereket. Férfiakat 16-48, nőket 17-35 éves korig.

Január 5.

Az első időpontban az előjegyzett hatszáz ember közül negyven fő jelenik meg.

Január 7.

Ki kell hirdetni, hogy a doktor is elmegy a transzporttal. Ennek ellenére sem jelentkeznek.

Január 8.

Oroszok albertirsai és ceglédberceli nemzetőrökkel az egész falut felkutatták, és mindenkit bevitték, aki az előírt korcsoportba tartozott.

Január 9.

Elbúcsúztattam az embereket, 250-260 fő volt. Köztük 30 lány és asszony. Lengyelfalváig elkísértem őket...

Január 13.

Hajnal 5 óra tájban elindultunk Ceglédbercelre több lovas kocsival (az ottani vasútállomásra hajtották a Málenyikij Robotra elhurcoltakat), mert többeket haza engedtek, és azt mondták, hogy ott vannak még a hartyániak.

Január 26.

Ki kell üríteni a Fő utcát és az Újsort.

Január 27.

Többszörös kilakoltatás falu szerte.

Február 25.

Elmennek az oroszok, mi is haza költözünk.

Február 26.

Mindenki hurcolkodik haza, tisztogatnak az oroszok után...

Május 7.

Kb. 300 hartyáni életjelt ad magáról a fogolytáborból.